

Системне програмне забезпечення інформаційної системи. Операційна система WINDOWS XP.

Загальні відомості.

Головна особливість інтерфейсу – наявність панелі завдань, на якій розміщена кнопка **Пуск**. Натискування цієї кнопки відкриває доступ до головного меню системи.

Друга важлива особливість інтерфейсу – наявність так званого контекстного меню. Відкривається це меню натискуванням ПКМ.

Інтерфейс Windows розрахований для роботи з маніпулятором типу миша. Без нього робота стає практично неможливою. Мишу використовують для вибору і перетягування об'єктів, запуску додатків, натискування екранних кнопок, виконання операцій редагування тощо. Щоб вибрати (відмітити) об'єкт натискають один раз ЛКМ, після того, як курсор миші був суміщений з потрібним об'єктом. Щоб запустити (відкрити) об'єкт потрібно сумістити вказівку миші із значком цього об'єкту і двічі натиснути ЛКМ.

Основні поняття.

При роботі з операційною системою Windows використовують ряд нових понять та термінів. Наприклад, дуже широко використовується поняття об'єкт. Під цим терміном потрібно розуміти все, чим оперує ОС : програми, групи програм, диск, папка, файл, документ, значок (піктограма), ярлик (вказівка) та ін.

Класичне поняття “файл” залишилось без змін. Проте, документом слід вважати будь-який файл, який вміщує дані : текст, графічне зображення, електронну таблицю. Допустима довжина імені файла – до 255 символів, включаючи пропуски. **Каталоги стали називати папками**.

Новим типом об'єктів є ярлик (вказівка). Ярлик це не сам об'єкт, а посилання на нього, який захований десь у файлової системі. Користувач за цим посиланням завжди може знайти його, для чого досить двічі клацнути мишею по значку ярлика. Найчастіше ярлики використовують для запуску програм.

Для представлення об'єктів у Windows –95 використовують значки, іконки (піктограми - від англ. Picture - малюнок).

Вікна у ОС Windows

Вся робота в даній операційній системі відбувається з вікнами.

Під час запуску програми, чи відкритті папки на робочому столі з'являється її вікно, а на панелі завдань – відповідна кнопка з назвою. Вікно, в якому працює користувач називається активним.

Усі типи вікон мають подібну структуру.

Структура типового вікна:

- 1) Рядок заголовку;
- 2) Рядок меню;
- 3) Панель інструментів
- 4) Робоча область ;
- 5) Рядок стану;
- 6) Смуги прокрутки

Для зміни розмірів вікна на робочому столі найпростіше скористатися мишею.

Для цього потрібно виконати наступні кроки :

- сумістити вказівку миші з межею або кутом (до появи подвійних стрілок);
- натиснути ліву кнопку миші;
- не відпускаючи лівої кнопки, розширити(збільшити) / звужити(зменшити) вікно до потрібних розмірів;
- відпустити ліву кнопку миші.

Для зміни положення вікна на робочому столі потрібно :

- сумістити вказівку миші з полем рядка заголовку вікна;
- натиснути ліву кнопку миші;
- не відпускаючи кнопку, перемістити вікно у потрібне місце;
- відпустити ліву кнопку миші.

Діалогові вікна.

Діалогові вікна використовують у тих випадках, коли користувач повинен втручатися в роботу ОС або запущеної програми з метою зміни режимів роботи, зміни деяких параметрів, введення деякої додаткової інформації і т.д.

Для взаємодії користувача з системою діалогові вікна мають спеціальні символи управління :

Командні кнопки - для виконання написаної в ній команди. Виконати команду можна, клацнувши лівою кнопкою миші на кнопці.

Прапорець. Використовують для вибору параметрів або установки відповідних режимів роботи. У вікнах такі елементи управління подані маленькими квадратними віконцями. Прапорці вважають

установленими, якщо у віконцях встановлено значок. Стан будь-якого прапорця не залежить від стану інших, розташованих у тому самому вікні.

Перемикач. Дає змогу вибрати одну з кількох альтернативних дій.

Список, що розкривається (випадаючий список). Служить для вибору одного запису із списку, що розкривається. Розкрити список можна кнопкою з трикутником, що розташована праворуч від списку.

Числове поле(лічильник). Слугує для введення числових даних. До того ж потрібне значення може бути встановлене за допомогою кнопок зі стрілками, розташованих поруч.

Рядок введення використовують для введення текстової інформації за допомогою клавіатури. Перед початком роботи необхідно клацнути мишею по області введення. Після появи у віконці текстового курсора можна починати введення інформації.

Елемент типу повзунок використовують для зміни значення деякого параметра у відповідному інтервалі. Положення повзунка змінюється за допомогою миші методом перетягування.

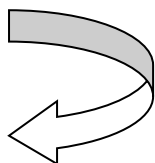
Вкладки – діалогові вікна, розташовані одне під одним так, що видно їхні ярлики – вкладки. Вибирають потрібну ЛКМ.

Головне меню

Призначене для запуску програм та налаштування комп'ютера. Воно складається з декількох пунктів (команд) :

- 1) **Выключение.**
- 2) **Выполнить...** (Run) використовують для запуску програми, якщо точно знають її назву. Назву вводять у відповідне текстове поле діалогового вікна, що з'явиться.
- 3) **Поиск** (Find) застосовують для відшукування папки чи файлу за відомою назвою, або кількома першими літерами назви, або за змістом текстового файлу.
- 4) **Справка и поддержка** надає доступ до файлів з інформацією про Windows.
- 5) **Панель управління** дає доступ до панелі керування, налаштування принтерів і панелі задач. За допомогою цього пункту головного меню налаштовують обладнання, інсталиють і деінсталиють програми та шрифти, коригують час, добирають звукові ефекти, що супроводжують події вмикання, вимикання комп'ютера тощо.

- б) **Мои документы**
Мой компьютер
Сетевое окружение
Моя музыка
Мои рисунки

- швидкий доступ до однойменних папок

Робота з об'єктами в ОС Windows

Під об'єктом розуміють все, чим оперує операційна система – документи, файли, папки, диски, ярлики,...

Щоб знайти файл потрібно:

I спосіб:

- 1) відкрити головне меню, для цього ЛКМ по **Пуск**, в ньому вибрати команду **Поиск**;
- 2) в полі «**Что вы хотите найти**» вибираємо **Файлы и папки**;
- 3) в поле введення вводимо ім'я файлу;
- 4) із випадаючого списку(списку, що розкривається) **Поиск в:** вибираємо диск, папку;
- 5) клацаємо по кнопці **Найти**.

II спосіб:

- 1) відкриваємо вікно **Мой компьютер**, вибираємо диск (**C:** чи **D:**);
- 2) в рядку меню вибираємо **Файл**, в підменю, що з'явилося, вибираємо **Найти...;**
- 3) 4), 5) – дивись вище.

Створення об'єктів

У Windows XP документ може бути створений без запуску будь-яких додатків. Такий документ подається піктограмою, іменем і може розміщуватися на робочому столі або у будь-якій папці.

Можна створювати тільки ті типи документів, які передбачені для даного комп'ютера.

Для створення потрібно :

- відкрити вікно, в якому ви хочете створити об'єкт;
- сумістити вказівник миші з робочою областю цього вікна і натиснути праву кнопку миші;
- в контекстному меню, що з'явилося вибрати команду **Создать**;
- в підменю, що відкрилося вибрати об'єкт, наприклад папка і клацнути лівою кнопкою миші;
- у поточному вікні з'явиться папка і миготітиме курсор – це означає, що комп'ютер чекає від вас введення імені об'єкта - набираєте літери, в кінці натискаєте **Enter**.

Для перейменування об'єктів потрібно:

- 1) сумістити вказівник миші з потрібним об'єктом і натиснути праву кнопку миші;
- 2) у меню, що з'явиться потрібно вибрати **Переименовать** (після чого комп'ютер ім'я об'єкту виділяє в чорну рамку і там миготить курсор – це означає, що ви можете ввести нове ім'я);
- 3) вводимо ім'я, після чого для підтвердження потрібно натиснути **Enter**.

Копіювання і переміщення об'єктів

Ці операції використовують у будь-якій ОС. У Windows XP їх виконують декількома способами.

Копіюючи/переміщуючи об'єкт за одним з способів потрібно виконати такі дії :

- 1) відкрити вікно, в якому знаходиться джерело /об'єкт, який хочемо скопіювати/;
- 2) відкрити вікно місця призначення /вікно тої папки, куди хочемо скопіювати/;
- 3) сумістити вказівку миші з піктограмою вибраного об'єкту (того, який будемо копіювати / переміщувати) та натиснути ліву кнопку миші - цим самим ми відмітимо потрібний нам об'єкт;
- 4) не відпускаючи вказаних вище кнопок перетягуємо копію піктограми у вікно призначення;
- 5) відпускаємо ліву кнопку миші.

II спосіб (використовуючи буфер обміну):

- 1) відкрити вікно, що містить об'єкт копіювання;
- 2) викликати контекстне меню даного об'єкта і вибрати команду **Копировать**;
- 3) відкрити вікно призначення (диск, папку, куди хочемо скопіювати об'єкт);
- 4) викликати контекстне меню робочого поля вікна і вибрати команду **Вставить**;

Примітка : під час переміщення об'єктів за вказаним способом у пункті 2) замість команди **Копировать** вибрати команду **Вырезать**.

III спосіб :

Процес копіювання або переміщення спрощується, якщо ці операції здійснювати засобами вікна програми **Проводник** . В цьому випадку немає необхідності відкривати вікна джерела і призначення – достатньо сумістити вказівник миші з папкою в ієрархічному дереві файлової структури.

Для знищення об'єктів у Windows XP використовують спеціальну папку **Корзина**. В разі знищення об'єкти не знищуються, а поміщаються в Корзину . Це дозволяє відновити знищені об'єкти, якщо вміст Корзини не очистили.

Знищення об'єктів проводиться так :

I спосіб :

- 1) вибрати об'єкт або групу об'єктів;
- 2) викликати меню **Файл** або контекстне меню і клацнути вказівкою миші по команді **Удалить**;
- 3) після появи діалогового вікна «**Подтверждение удаления папки**» натиснути **Да** для підтвердження або **Нет** , якщо передумали знищувати об'єкт.

II спосіб :

- 1) відмітити об'єкт;
- 2) натиснути на клавіатурі клавішу **Del**;
- 3) після появи діалогового вікна «**Подтверждение удаления папки**» натиснути **Да** для підтвердження або **Нет**, якщо передумали знищувати об'єкт.

III спосіб : метод перетягування об'єкта або групи об'єктів в **Корзину**.

Відновлення знищених об'єктів :

I спосіб : Відмінити операцію знищення , вибравши у меню **Правка** команду **Отменить**

II спосіб : Натиснути комбінацію клавіш **Ctrl+Z**

III спосіб :

- 1) відкрити вікно **Корзина**;
- 2) виділити файл, який був вилучений;
- 3) **Файл** → **Восстановить**.

Команда **Очистить** корзину меню **Файл** повністю очищає корзину, після чого відновлення неможливе.

Дозволяється виконувати операції копіювання, переміщення, знищення з групами об'єктів. Тому необхідно вміти їх відмітити. Щоб відмітити групу файлів(об'єктів), розташованих у довільному порядку, необхідно клацнути по їх значках , утримуючи **Ctrl**, якщо ж об'єкти розміщені один за одним – потрібно утримуючи клавішу **Shift** клацнути по першому і останньому значку об'єкта.